

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΚΟΜΟΤΗΝΗ • ΜΑΡΤΙΟΣ 1997

ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ - ΚΕΝΤΡΟ ΛΑΪΚΩΝ ΔΡΩΜΕΝΩΝ
σε συνεργασία με
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ

Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου
για τη ζωή και το έργο του

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ "ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1997"

ΚΟΜΟΤΗΝΗ 28-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 1997

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Εκδότης:

- Δήμος Κομοτηνής - Κέντρο Λαϊκών Δρωμένων

© ΚΕΝΤΡΟ ΛΑΪΚΩΝ ΔΡΩΜΕΝΩΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Πλ. Βιζυηνού 1, 69100 ΚΟΜΟΤΗΝΗ

τηλ. (0531) 70.580, 70.581

ISBN: 960-86279-0-7

Επιμέλεια Έκδοσης:

- "THESIS" - Αρτεμις Θωμά

Γρ. Παλαμά 6, 54622 Θεσσαλονίκη

Τηλ. (031) 265.898, 238.296

Τα πρακτικά του διεθνούς συνεδρίου για τη ζωή και το έργο του Γεωργίου Βιζυηνού τυπώθηκαν τον Αύγουστο του 1998 σε 1000 αντίτυπα.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

<i>Η οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου.....σελ.</i>	<i>7</i>
<i>Πρόγραμμα.....»</i>	<i>8</i>
<i>Πρόλογος.....»</i>	<i>11</i>
<i>Χαιρετισμός του Υπουργού Πολιτισμού κ. Ευάγγελου Βενιζέλου.....»</i>	<i>12</i>
<i>Προσφώνηση του Μητροπολίτη Μαρωνείας και Κοροτηνής κ.κ. Δαμασκηνού.....»</i>	<i>13</i>
<i>Χαιρετισμός του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης κ. Αθανασίου Λαγού.....»</i>	<i>13</i>
<i>Χαιρετισμός του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Κοροτηνής κ. Κωνσταντίνου Κατσιρίγα.....»</i>	<i>15</i>
<i>Χαιρετισμός της Προέδρου του Κέντρου Λαϊκών Δρωμένων Κοροτηνής και Γενικής Γραμματέως Υπουργείου Μακεδονίας Θράκης κας Χρύσας Μανωλιά.....»</i>	<i>16</i>
<i>Κυριακή Μαρώνη Δ.Φ.: Αντίλαλοι από την ποίηση του Γ. Βιζυηνού (Μία σπάνια περίπτωση).....»</i>	<i>19</i>
<i>Δημήτρης Ζ. Ανδριόπουλος: Φιλοσοφικές και ψυχολογικές προϋποθέσεις της αισθητικής του Βιζυηνού.....»</i>	<i>24</i>
<i>Παναγιώτης Νούτσος: Γεώργιος Βιζυηνός Η “εσωτερική ιστορία” της Τέχνης.....»</i>	<i>35</i>
<i>Γιάννης Παπακώστας: Η ανανέωση του νεοελληνικού διηγήματος και ο Γεώργιος Βιζυηνός.....»</i>	<i>48</i>
<i>Κώστας Στεργιόπουλος: Το διήγημα πριν και μετά τον Βιζυηνό.....»</i>	<i>57</i>
<i>Ελένη Λιανοπούλου: Η ενδυμασία των προσώπων στο έργο του Γ. Βιζυηνού (Μικρή συμβολή στη μελέτη του θέματος).....»</i>	<i>62</i>

Πέγκυ Καρπούζου: Οι περιπαίχται και είρωνες: Η ποιητική της ειρωνείας στα διηγήματα του Γ. Βιζυηνού.....»	78
Δημήτρης Τζιόβας: Η μελαγχολία του Μοσκώβ - Σελήμ.....»	94
Μαίρη Μικέ: Μετ(αρ)φίεση) και Ποιητική στον Βιζυηνό.....»	102
Μαρία Κακαβούλια: Η Λογική της Αφήγησης και η Επιθυμία της Ερμηνείας στο διήγημα του Γ. Βιζυηνού Αι Συνέπειαι της Παλαιάς Ιστορίας.....»	123
Μιχάλης Χρυσανθόπουλος: Σώμα και αφήγηση: Η διαδικασία της αποκάλυψης.....»	140
Λίζυ Τσιριμώκου: Το φάσμα της αυτοχειρίας.....»	154
Κάρολος Μητσάκης: Το διήγημα “Μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Νεαπόλεως” του Γ. Βιζυηνού: μία απόπειρα ανάγνωσης σε πολλά επίπεδα.....»	164
Βαγγέλης Αθανασόπουλος: Είναι δυνατή μια “πανεπιστημιακή” αφηγηματική πεζογραφία; Η περίπτωση του Γεωργίου Βιζυηνού.....»	176
Παναγιώτης Μουλλάς: Ο Παλαμάς ως κριτικός του Βιζυηνού.....»	186

Η Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου:

Πρόεδρος: *Παναγιώτης Μουλλάς, Καθηγητής
της Νεοελληνικής Φιλολογίας του Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*

Αντιπρόεδρος: *Γιώργος Παπαδριέλλης, Δήμαρχος Κομοτηνής*

Γραμματέας: *Βαγγέλης Αθανασόπουλος, Αναπληρωτής
Καθηγητής της Νεοελληνικής Φιλολογίας
του Πανεπιστημίου Αθηνών*

Μέλη: *Ευγένιος Γιαννακόπουλος, Γενικός Γραμματέας
του Υπουργείου Πολιτισμού*

*Χρύσα Μανωλιά, Γενική Γραμματέας
του Υπουργείου Μακεδονίας Θράκης,
Πρόεδρος Κέντρου Λαϊκών Δρωμένων Κομοτηνής*

*Μιχάλης Χρυσανθόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής
της Συγκριτικής Φιλολογίας του Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Παρασκευή 28 Μαρτίου 1997

16.30 - 17.00: Προσέλευση

17.00 - 17.45: Έναρξη. Προσφωνήσεις. Χαιρετισμοί

17.45 - 18.00: Προβολή φιλμ για τη ζωή και το έργο του Γ. Βιζυηνού
σε σκηνοθεσία του Λάκη Παπαστάθη

■ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Παναγιώτης Μουλλάς

18.00 - 18.20: *Κυριακή Μαμώνη*: “Αντίλαλοι από την ποίηση
του Γ. Βιζυηνού. Μία σπάνια περίπτωση”

18.20 - 18.40: *Δημήτρης Ανδριόπουλος*: “Φιλοσοφικές και ψυχολογικές
προϋποθέσεις των αισθητικών απόψεων του Βιζυηνού”

18.40 - 19.00: *Παναγιώτης Νούτσος*: “Η εσωτερική Ιστορία”
της Τέχνης στο θεωρητικό έργο του Γ. Βιζυηνού”

19.00 - 20.00: Συζήτηση

21.00: *Γεωργίου Βιζυηνού*: “Το αμάρτημα της μητρός μου”.
Παράσταση του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος

Σάββατο 29 Μαρτίου 1997

■ ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Κάρολος Μπτσάκης

09.30 - 09.50: *Γιάννης Παπακώστας*: “Οι αρχές του νεοελληνικού
διηγήματος και ο Γ. Βιζυηνός”

09.50 - 10.10: *Κώστας Στεργιόπουλος*: “Το διήγημα πριν και μετά
τον Βιζυηνό”

10.10 - 10.30: *Ερατοσθένης Καψωμένος*: “Διατί η μηλιά δεν έγινε μηλιά”:
ένα μάθημα σημειωτικής πριν από τη Σημειωτική” *

10.30 - 11.00: Συζήτηση

11.00 - 11.20: Διάλειμμα

■ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Κώστας Στεργιόπουλος

11.20 - 11.40: *Γιάννης Δάλλας*: “Μια “ποιητική” ανάγνωση της
πεζογραφίας του Βιζυηνού” *

11.40 - 12.00: *Ελένη Λιανοπούλου*: “Η ενδυμασία των προσώπων στο
έργο του Γ. Βιζυηνού”

12.00 - 12.20: *Πέγκυ Καρπούζου*: “Οι περιπαίχται και είρωνες:
Η ποιητική της ειρωνείας στα διηγήματα του Γ. Βιζυηνού”

12.20 - 13.00: Συζήτηση

■ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Βαγγέλης Αθανασόπουλος

17.30 - 17.50: *Δημήτρης Τζιόβας*: “Η μελαγχολία του Μοσκόβ Σελέρμ”

17.50 - 18.10: *Μαίρη Μικέ*: “(Μετ)αμφίεση και Ποιητική στον Βιζυηνό”

18.10 - 18.40: *Μαρία Κακαβούλια*: “Η λογική της αφήγησης
και η επιθυμία της ερμηνείας στο διήγημα του Γ. Βιζυηνού
“Αι Συνέπειαι της Παλαιάς Ιστορίας”

18.40 - 19.00: *Μιχάλης Χρυσανθόπουλος*: “Σώμα και αφήγηση:
Η διαδικασία της αποκάλυψης”

19.00 - 19.20: *Λίζυ Τσιριμώκου*: “Το φάσμα της αυτοχειρίας”

19.20 - 20.00: Συζήτηση

21.00 - 23.00: Δεξίωση

Κυριακή 30 Μαρτίου 1997

■ ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Ερατοσθένης Καψωμένος

10.00 - 10.20: *Κάρολος Μπτοάκης*: “Ο Βιζυηνός μεταξύ διηγήματος
και ταξιδιωτικής πεζογραφίας: “Μεταξύ Πειραιώς
και Νεαπόλεως”

10.20 - 10.40: *Massimo Peri*: “Κάποιες παρατηρήσεις για τις ιατρικές
γνώσεις του Βιζυηνού” *

10.40 - 11.00: *Θανάσης Τζούλης*: “Η σημειολογία της επιθυμίας
στην πεζογραφία του Βιζυηνού” *

11.00 - 11.20: *Βαγγέλης Αθανασόπουλος*: “Είναι δυνατή μία
“πανεπιστημιακή” αφηγηματική πεζογραφία;
Η περίπτωση του Γ. Βιζυηνού”

11.20 - 11.50: Συζήτηση

11.50 - 12.10: Διάλειμμα

■ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ: “Ο Βιζυηνός και η κριτική”

Πρόεδρος: Γιάννης Δάλλας

12.10 - 12.30: *Παναγιώτης Μουλλάς*: “Ο Παλαμάς ως κριτικός
του Βιζυηνού”

12.30 - 13.30: Συζήτηση

* Είναι τα ονόματα των εισηγητών που δεν απέστειλαν τις έγγραφες ανακοινώσεις
στο συνέδριο

Πρόλογος

Με τον τόμο αυτόν ολοκληρώνεται μία προσπάθεια και υπογραμμίζεται ένα χρέος. Η προσπάθεια συνδέεται με τις εκδηλώσεις του 1996, “έτους Βιζυηνού”, και με το επιστέγασμά τους, δηλαδή με το συνέδριο της Κομοτηνής (28-30 Μαρτίου 1997), τα πρακτικά του οποίου κρατάει ο αναγνώστης στα χέρια του. Το χρέος σχετίζεται με το ίδιο το έργο του Βιζυηνού. Είναι κι ένα είδος ευχής: να συνεχιστεί δημιουργικά η έρευνα που απέδωσε αρκετούς καρπούς κατά τις τελευταίες δεκαετίες.

Ότι ο Βιζυηνός είναι συγγραφέας με τον οποίο η εποχή μας βρίσκεται σε διάλογο, μου φαίνεται αναμφισβήτητο και χαρακτηριστικό. Πώς παρουσιάζεται ο διάλογος αυτός; Σε τι οφείλεται τελικά; Πώς εξηγείται η διάρκειά του; Ερωτήματα που δεν παύουν να τροφοδοτούν τον στοχασμό μας. Ποιητής, διηγηματογράφος και επιστήμονας-μελετητής, ο Βιζυηνός έχει αφήσει ποικίλα κείμενα που απαιτούν εξίσου ποικίλες προσεγγίσεις-αναγνώσεις. Αρκεί να κοιτάξει κανείς τα περιεχόμενα του παρόντος τόμου: η ποικιλία τους είναι ασφαλώς κάτι το αξιοπαρατήρητο.

Ως πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής οφείλω να ευχαριστήσω θερμά τους συναδέλφους εισηγητές, τον Δήμο Κομοτηνής, το Κέντρο Λαϊκών Δρωμένων Κομοτηνής, τα Υπουργεία Πολιτισμού και Μακεδονίας Θράκης και όλους όσοι βοήθησαν αποτελεσματικά, με τον έναν ή με τον άλλο τρόπο, για να πραγματοποιηθεί το συνέδριο Βιζυηνού. Ας είναι βέβαιοι (το δείχνει και τόμος αυτός) πως οι κόποι τους έπιασαν τόπο.

Παν. Μουλλάς
Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής

Χαιρετισμός του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Κομοτηνής κ. Κωνσταντίνου Κατσιμίγα

Κυρίες και κύριοι

Νομίζω ότι κάθε πολίτης αυτής της πόλης αισθάνεται ως ιδιαίτερη την τιμή της διοργάνωσης αυτού του Συνεδρίου, που κλείνει με τον καλύτερο τρόπο τα εκατό χρόνια μνήμης από την ημέρα θανάτου του μεγάλου Θρακιώτη διηγηματογράφου, ποιητή, φιλόσοφου και παιδαγωγού Γεώργιου Βιζυηνού. Ιδιαίτερη τιμή από την παρουσία διακεκριμένων επιστημόνων και μελετητών του έργου του κατ'αρχήν και κατά δεύτερο λόγο από την έκταση και την ποιότητα αυτής της διοργάνωσης που γίνεται στην πόλη μας, από φορέα του Δήμου μας και έχει ποιοτικά χαρακτηριστικά αντάξια της προσωπικότητας του μεγάλου Θράκα συγγραφέα, του οποίου εντούτοις η Πολιτεία τίμησε και πά-λι τα εκατό χρόνια μνήμης του ιδιαίτερα λιτά.

Στην Κομοτηνή, στη Θράκη, φαίνεται να κλείνει άξια ο κύκλος τιμής, ο κύκλος εκδηλώσεων προς τον συγγραφέα. Κύκλος που ξεκίνησε πριν από τα εκατόχρονα του, το 1993, με συνέδριο αφιερωμένο στη ζωή και το έργο και κλείνει σήμερα με το Διεθνές Συνέδριο στο οποίο συμμετέχουν εκλεκτοί άνθρωποι των γραμμάτων, επιστήμονες με αξιοσύνη, που προσέφεραν πολλά στην αποτίμηση και τη διάσωση του έργου του.

Ο Δήμος Κομοτηνής αισθάνεται και θα αισθάνεται πάντοτε την υποχρέωση να συντηρεί και να προσφέρει οτιδήποτε στη μνήμη του μεγάλου συγγραφέα. Ενός συγγραφέα που η διάσωση του έργου του συνδέθηκε με την πόλη, με την παρουσία της οικογένειας της γυναίκας του αδελφού του και με την παρουσία επίσης του γυμνασιάρχη Μαρίνου Ξηρέα, στον οποίο οφείλουμε πολλά για τη διάσωση του χειρογράφου του ποιητή με τίτλο "ΛΥΡΙΚΑ". Ο Γεώργιος Βιζυηνός ή Σύρμας για τους πολίτες της πόλης μας δεν είναι απλά ένας μεγάλος Έλληνας λογοτέχνης, είναι άνθρωπος που πορεύθηκε από τη Θράκη, την Κύπρο, την Αθήνα και την Ευρώπη. Είναι άνθρωπος που ανέδειξε το ελληνικό πνεύμα και τα γράμματα στην υπόδουλη, ακόμη τον 19ο αιώνα, Θράκη. Είναι ο συμπατριώτης μας από τη Βιζύη ή Βιζύ των Σαράντα Εκκλησιών της Ανατολικής Θράκης, περιοχή από την οποία κατάγεται η συντριπτική πλειοψηφία των χριστιανών κατοίκων της πόλης μας και του νομού Ροδόπης.

Με ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση σας καλωσορίζω και εκ μέρους του Δημάρχου Κομοτηνής και εύχομαι ότι καλύτερο στις εργασίες του συνεδρίου σας ως πρόποσα προσφορά αντίδωρο στη μνήμη του άξιου γόνου τούτης της γης.